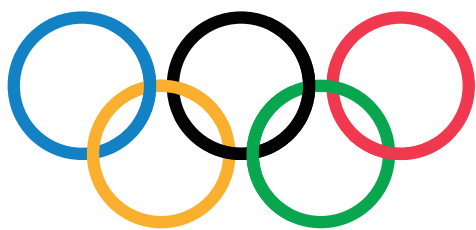

GRADE
UP
2WORK

OLYMPIC TOOL

ESF
INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST

stebo
ondernemend
voor de samenleving

AGENTSCHAP
INTEGRATIE &
INBURGERING

KU LEUVEN **HVA**
ONDERZOEKSIJNSTITUUT VOOR
ARBEID EN SAMENLEVING

OEFENING 5

Survival skills

1. Doel

In deze oefening in de Olympic tool werken we met survival skills.

Survival skills zijn bijzonder waardevol op de Vlaamse arbeidsmarkt. Die wordt immers steeds meer VUCA. Dit is een acroniem, dat staat voor Volatility, Uncertainty, Complexity en Ambiguity.

- Vluchtigheid (Volatility) verwijst naar de snelheid van verandering in een industrie, markt of de wereld in het algemeen.
- Onzekerheid (Uncertainty) verwijst naar de geringere mate waarin we de toekomst met vertrouwen kunnen voorspellen.
- Complexiteit (Complexity) verwijst naar het aantal factoren waarmee we rekening moeten houden, hun variëteit en de onderlinge relaties.
- Ambigüiteit (Ambiguity) verwijst naar een gebrek aan duidelijkheid over hoe iets moet worden geïnterpreteerd.

Denk maar aan de invloed van Covid-19 op de arbeidsmarkt.

De survival skills staan op zichzelf. Ze behoren tevens tot de 21ste -eeuwse vaardigheden of 21st century skills. Dit zijn skills die steeds meer aan belang winnen in onderwijs én op de werkvloer. ESF schrijft hierover in haar oproepfiche 473_21^{ste} -eeuwse vaardigheden het volgende:

'Het zijn skills die iedereen levenslang moet trainen op de werkvloer én via opleidingen. Deze vaardigheden kunnen zowel los als in samenhang gezien worden, maar altijd in combinatie met vakspecifieke kennis en vaardigheden.'

Survival skills zijn ook -en in het bijzonder- gekoppeld aan ervaringen van werkzoekenden met een migratieachtergrond, die tot de eerste generatie behoren.

We gaan uit van de aanname dat het gros van hen deze survival skills in zich heeft. Ze hebben immers succesvol hun land van herkomst verlaten, de overtocht gemaakt en bij ons een nieuw leven opgebouwd. Over deze aanname is quasi geen onderzoek gedaan. Het is een aanname die in het partnerschap Upgrade2work gedeeld wordt.

We onderscheiden 11 survival skills. Een voorbeeld van een survival skills is: aanpassingsvermogen.

De survival skills komen in quasi alle jobs terug: zowel de jobs waarin je werkt met het hoofd als die waarin je werkt met de handen.

Een voorbeeld:

Een huishoudhulp moet ook onverwachte problemen kunnen oplossen, haar mening durven zeggen tegen klanten of leidinggevenden, zich kunnen aanpassen, realistische doelen kunnen stellen, actiegericht zijn, kunnen samenwerken met haar leidinggevenden en klanten, doelgericht kunnen handelen.

Inspiratie voor de oefening:

We deden bij het maken van deze oefening beroep op inzichten over survival skills van Wagner. Hij onderscheidt 7 survival skills voor de loopbaan, onderwijs en burgerschap. Ook de inzichten van het SLO, het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling in Nederland, inspireerden ons. Zij onderscheidden elf 21ste -eeuwse vaardigheden: generieke vaardigheden en daaraan te koppelen kennis, inzicht en houdingen die nodig zijn om te functioneren in, en bij te dragen aan de toekomstige samenleving. SLO pleit voor opname van deze vaardigheden in de leerplannen.

We vulden deze theoretische inzichten aan met praktijkervaringen van jobcoaches die werkzoekenden én werknemers met een migratieachtergrond coachen.

Resultaten van de oefening:

- In deze oefening ontdekt jouw coachee welke survival skills hij heeft.
- Jouw coachee ontdekt ook welke survival skills hij nodig heeft voor zijn jobdoelwit/job/vacature.
- De coachee ontdekt zijn sterktes en zijn groeimarge: wat hij kan, wat hij beter wil kunnen en wat hij wil kunnen/leren.
- De coachee ontdekt welke andere survival skills hij heeft. Hij ontdekt ook welke hij kan inzetten in zijn jobdoelwit/job/vacature.

2. Items bij het thema

We werken in deze oefening met 11 survival skills. Deze vallen onder drie categorieën.

Skills, die gerelateerd zijn aan de inhoud van de job (TAKEN)

Kritisch denken

1. Ik kan mijn mening motiveren
2. Ik durf mijn mening zeggen.

Problemen oplossen

3. Ik herken een probleem
4. Ik kan een probleem oplossen.

Creatief zijn

5. Ik sta open voor verandering. Ik kan mij aanpassen
6. Ik neem initiatief. Ik ben actiegericht.
7. Ik ben ondernemend. Ik durf te doen. Ik probeer nieuwe dingen uit.

Skills die gerelateerd zijn aan de omgang met anderen op de werkvloer (RELATIES)

Samenwerken

8. Ik bereik graag een doel met anderen.
9. Ik ondersteun anderen. Ik help anderen

Skills, die gerelateerd zijn aan mijn persoon op de werkvloer (IK)

Zelfregulering

10. Ik handel doelgericht.
11. Ik stel realistische doelen

3. Materiaal (zie downloads op upgrade2work.be/olympic-tool)

3.1. Kaartjes 'Mijn survival skills'.

3.2 Bord 'Mijn survival skills'.

Bord 'Mijn survival skills': betekenis van de podiumplaatsen

PODIUMPLAATS 1 staat voor **'Dit kan ik'**.

De coachee geeft aan dat hij deze skills heeft. Hij kan daar duidelijke voorbeelden van geven.

PODIUMPLAATS 2 staat voor **'Dit wil ik beter kunnen'**

De coachee geeft aan dat hij deze skills in een bepaalde mate heeft. Hij wil er sterker in worden.

PODIUMPLAATS 3 staat voor **'Dit kan ik niet. Dit wil ik kunnen'**

De coachee geeft aan dat hij deze skills niet heeft. Hij wil deze skills graag aanleren. Hij staat open voor hulp.

4. Aanpak

In deze oefening onderscheiden we 4 fasen.

Fase 1 Ontdek de survivalskills van de coachee.

Leg de 11 kaartjes survival skills op tafel.

Leg uit dat wat survival skills zijn.

Bijvoorbeeld: werkzoekenden met een migratieachtergrond, die succesvol hun land verlieten, de overtocht maakten en in Vlaanderen een nieuw leven opbouwen hebben survival skills ingezet.

Een voorbeeld van een survivalskill is 'aanpassingsvermogen'. Benadruk dat deze survival skills in alle jobs terugkomen: zowel de jobs waarin je werkt met het hoofd als degene waarin je werkt met de handen.

Een voorbeeld: Een huishoudhulp moet ook onverwachte problemen kunnen oplossen, haar mening durven zeggen tegen klanten of leidinggevenden, zich kunnen aanpassen, realistische doelen kunnen stellen, actiegericht zijn, kunnen samenwerken met haar leidinggevenden en klanten, doelgericht kunnen handelen.

Mogelijkheid 1. Op ontdekkingstocht naar survival skills via succeservaringen

Ga met de coachee op ontdekkingstocht naar survival skills. Kies voor de waardierend onderzoekende benadering: vraag naar succesverhalen.

Gebruik onderstaande ontdekkingsvraag ter inspiratie. Pas ze aan jouw stijl en woordkeuze aan.

"Vertel me eens over een ervaring die je hebt opgedaan die voor jou erg succesvol was. Het kan een ervaring zijn die je hebt opgedaan in jouw land van herkomst (voor de vlucht). Het kan ook een ervaring zijn tijdens de vlucht. Of een in ons land (na de vlucht).

Het is een ervaring waar je met fierheid op terugkijkt. Of, andere mensen hebben jou gezegd: dat heb je goed gedaan, daar mag je trots op zijn, Misschien heb je meerdere ervaringen? Dan wil ik die graag horen. "

**Je kan onderstaande hulpvragen gebruiken in het gesprek met de coachee.
Ook hier geldt: laat je inspireren.**

- Waar was je toen?
- Wat deed je toen precies?
- Wie was er allemaal bij betrokken? Wat deden ze? Welke rol speelden ze?
- Hoe is het gekomen dat je daarmee bezig was/ dat dit gebeurde?
- Wat heeft jou gemotiveerd om dit te doen?
- Hoe voelde jij je toen? Wat dacht je toen?
- Wat maakte jou toen zo sterk?
- Wat maakte dat je toen deze succeservaring had?
- Hoe heb je die situatie aangepakt?
- Waardoor kwam het dat dat goed was?
- Wie was een steun? (partner, ouders, vrienden, ...).
- Hoe hebben andere mensen je gesteund?

Mogelijkheid 2. Op ontdekkingstocht naar survival skills via probleemsituaties

Soms zal de coachee geen succesverhalen willen/kunnen vertellen. Hij vindt het misschien 'gemakkelijker' om te vertellen over moeilijke, lastige situaties. Laat dit dan gebeuren. Stel dan vooral vragen naar kracht.

Laat je inspireren door onderstaande hulpvragen voor het gesprek met de coachee:

- Hoe heb je toen geantwoord/ wat heb je toen gezegd?
- Wat heb je toen laten zien van jezelf?
- Wat heb je toen gedaan om op te komen voor wat jij belangrijk vond?
- Wat maakte dat er toen verandering kwam in de situatie?
- Wat heb jij toen gedaan om uit die situatie te komen?
- Wat heeft je toen rechtgehouden?
- Wat deed jou toen volhouden?

Fase 2. En dan ... doorvragen naar survival skills...

Bovenstaande hulpvragen helpen om de situatie duidelijk voor ogen te zien. Als je de situatie voor je ziet, is het nu tijd om door te vragen naar de survival skills bij elke succeservaring/probleemsituatie.

Vraag de coachee om de kaartjes met de survival skills die hij heeft ingezet te leggen bij de PODIUMPLAATS 'Dit kan ik'.

Vraag ook door naar de survivalskills die de coachee niet spontaan benoemt. Je kan daarbij onderstaande hulpvraag gebruiken.

“Heb je dit misschien ook ... moeten doen?”

Bijvoorbeeld: heb je ook samengewerkt met iemand, heb je een creatief idee gehad dat je toen verder heeft geholpen, ... “.

Je kan ook zelf aangeven welke skills jij hebt 'gehoord' in de verhalen van de coachee.

Vraag aan de coachee om ook deze survivalskills bij te leggen bij de PODIUMPLAATS 'Dit kan ik'.

Vraag aan de coachee de overblijvende kaartjes met survivalskills te leggen in de andere PODIUMPLAATSEN. Dus: bij 'Dit wil ik kunnen' en bij 'Dit wil ik beter kunnen'.

Mogelijk legt de coachee niet alle kaartjes in één van de PODIUMPLAATSEN. Vraag wat maakt dat hij dit doet.

Survival skills zijn gelinkt aan de 21st century skills of 21ste -eeuwse vaardigheden. Je kan ook doorvragen naar deze skills.

Laat je hierbij inspireren door de hulpfiche voor de coach: “Upgrade_matrix”

Fase 3. Ga met de coachee in gesprek over zijn sterktes en groeimarge.

Fase 1 en 2 geven een indicatie van de sterktebronnen en de potentiële groeimarge van de coachee. In deze fase ga je nog een stap verder. Je gaat hierover met de coachee in gesprek. Je neemt de coachee mee in een introspectief proces. Dit werkt identiteitsversterkend.

Kies voor het gesprek voor een waarderend onderzoekende benadering. Op die manier versterk je ook de veerkracht en het gevoel van verbondenheid van de coachee. Bespreek

We beschrijven de stappen en de hulpvragen die je kan stellen bij dit introspectief onderzoek.

Stap 1 - **'Dit kan ik'.**

Bespreek de stellingen uit deze PODIUMPLAATS. Enkele hulpvragen zijn:

- 1) Wat betekent deze match voor jou? Wat maakt je tevreden, blij of trots?
- 2) Wat heb je zelf gedaan voor deze match?
- 3) Welke rol hebben anderen gespeeld?

Stap 2 - **'Dit wil ik beter kunnen'.**

Bespreek de kaartjes uit deze PODIUMPLAATS.

Enkele hulpvragen zijn:

- 1) Wat gaat al goed?
- 2) Wat geeft vertrouwen?
- 3) Wie en wat kan jou helpen?

Stap 3 - **'Dit wil ik kunnen'.**

Bespreek de stellingen uit deze PODIUMPLAATS. Enkele hulpvragen zijn:

- 1) Wat maakt dat je dit wil kunnen?
- 2) Wat geeft vertrouwen?
- 3) Wie en wat kan jou helpen?

Gebruik bij deze stap eventueel de schaalvraag als instrument.
Voer dit gesprek op een waarderend onderzoekende manier:

- waar schaalt de coachee zich nu in op een schaal van 0-10?
- wat is nodig om een stapje hoger te geraken?
- wat kan de coachee daarbij doen? wat kunnen anderen doen?

Fase 4. Verzamel de sterktes en groeimarge.

Welke sterktes van jouw coachee haal je uit deze oefening?

Wat matcht met de Vlaamse werkvloer: wat doet jouw coachee spontaan, wat kan hij, wat heeft hij dat de kans op werk op de Vlaamse werkvloeren verhoogt?

Welke groeimarge haal je uit deze oefening?

Wat kan en wil hij aanpakken, veranderen, verbeteren, leren, ... om de kans op werk op de Vlaamse werkvloeren te verhogen?

Wat heeft hij nodig van anderen op de werkvloer: collega's, werkgever, ...

Overloop de sterktes en groeimarge met de coachee. Herkent hij zich daarin? Wil hij nog iets toevoegen? Veranderen?

Noteer de sterktes en de groeimarge bij 'Mijn survival skills' op het bord 'Ik op de werkvloer'. Wanneer je de CV-narrative opmaakt neem je deze oogst al dan niet mee. Laat je bij de beslissing daarover leiden door de tips op het bord 'Mijn CV-narrative'.

6. Inspiratie

Onderstaande bronnen inspireerden ons:

- <https://www.esf-vlaanderen.be/nl/oproepen/opleidingen-21ste-eeuwse-vaardigheden-ondernemingen>
- <https://www.slo.nl/thema/meer/21e-eeuwsevaardigheden/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/21st_century_skills
- [21st century skills - 21st century skills Nederlands](#)
- <https://www.oecd.org/site/educeri21st/40756908.pdf>
- [Survival skills van Tony Wagner](#) en <https://www.21stcenturyschools.com/tony-wagner.html>
- <https://www.managementimpact.nl/artikel/top-15-risicos-venster-op-de-vuca-wereld/>